

Nik`ee yed g`aycu

Mirzoyev Almaz Əzizna dix

(Xan-Almaz)

Kitabeedını

Yedna miz	5
Mirzoyev Almaz Əzizna dix	6-7
Şeç`bı	8-20
Atk`ın	8
Avaak`a	8
Bə`nats	9
Vasiyyat	10
Doyid dexhe	10
Dostar yik`el qabı	11
Yik`el qale`e	11
Yiqbişin içera	12
Hamankerne, zı q`əs qixha?	12
Amanat ixhen	13
Senbişin g`atar	13
Xabar vobnane?	14-15
Horan dyunye	16
Zindan	16
G`ayda vod	17
Suvagılen hambazar	17
Emioğlıylqan kağız	18
Yızın dyunye	19
Kutyuklu	19
Nişısınne ini dyunyeyn malıd vas?	20
Lirika	21-26
Zı valqa ıxha həyran	21
Şena xəmə	22
Sevgili	22
Hicoone eyhes?	23
Zarifa	23
Nik`ee zak`le yed g`aycu	24
Zı t`abal hima`a	24
Alfinaz	25
Mühübbət deşda ı`mır	26
Satira	27-28
Maşallah yişdi ğiryatıs	27
Aman maktab	28
Gormamış (G`ideçuna)	28

Uşaxaaşın şeç`bı	29-33
Yişda mə`əllim	29
Kitab qətqee agar...	29
Q`i`dim qadı	29
Yızbı gyoğas	30
Babayni bağee	30
Dadal xivın sə`ət vod	31
Navruz bayrambı	31
Gyoğiybı	31
Şit`ar	32
Yedyu	32
Ts`edın sen qadı	33
Yişda ts`e`	33
Manzum şeç`bı	34-36
Baxtivar	34
Dets`axhayn	34
Bissiy nik`ee avayk`an	35
Bissiy	35
Vatan	36
Afsanabı	37-40
Harung`uka cuna baxt	38
Umud	39
Banavuş	40
Mə`niybı	41-44
Suvee vorna	41
Ay yede, yede, yede	42-43
İçeeşika naz eyxhe	43
Pyesa	44-53
Əmaldar xanım	44-45
Mina	46-53
Hekayebı	54-60
Ek`na Karım	54-55
Baxtivar yed	55-56
Q`əmç`eler	56-57
Giryat deşda dix	57-58
Tozbışeen G`ərənfil	58-59
Çoban dayıyn xabarbı	59-60

Yedna miz

Noç`eleb vuc ittuna,
Gıranna vob uftanna,
Mizaaşe`ab məttına,
Yişdi yedna miz vobna.

Har karaleb gıranna vob,
Dyunyemeega xəbna vob,
T`et`bişileb uftanna,
Yişdi yedna miz vobna.

Vaziy veriğ xənebid,
İttum qıvxha yişda gucub,
Ç`ak`ın goler, deryahbid,
Yişdi yedna miz vobna.

Derdena vuc darmanıb,
İ`mrena vuc mə`naayıb,
Mə`niybişin karvanıd,
Yişdi yedna miz vobna.

Mirzoyev Almaz Əzizna dix 1939-esdi sen dek`abrni 31-l Azərbaycane Zakatala rayonni G`alalni xivee edike ıxha. Mana xənni xizanee xə r qıxha. Manbı xizanee xhoyre çociy sa yiçu vuxha.

Şairna dek Mirzoyev Əziz Mirzayna dix doyuqvana muzik`ant ıxha. Mang`ve gellesın musigi aletbı ustadiyvalika iliyxə ıxha. Uşaxaaşis mana geer ittuna dekkniy. Dekkika g`araçeeşina doyuqvana Almazxan donana xərna hambazniy vorna. Hamang`uni hi`rmətis cuni gadeylqa mang`ve Xan-Almaz do gıxhxhı.

Yed, G`ızılgyul gababişis eskizbı helena rəssamniy vorna. Məng`ee qooxuna gaba Mosk`veeqa sərgeeqa vukku. Yiçu, Leyliyqad şeç`bı oyk`anan g`ulay vodniy. Məng`i`qa uftanın sesid vodunniy. Şairna k`inna çoc Raşid Mirzoyev (Yiqiy) yiqbişda doyuqvana şair vorna. Mang`ve şeç`bı ts`əxni, azerbaycanni va russni mizaaşil oyk`an.

Almazıqa hale maktabecad qədəqqəng`ə şeç`bişilqan havas vodniy. Maktabe mana adabiyatni darnakeqaniy hayk`anna. Maktabna k`azet vuceni y g`ookana.

Maktab Almaze Q`arq`vayni xivee tam ha`u. Mançile qiyğa mana qətqəs Zakatala şahareeni tasarrufat texnik`umeeqa qark`ın. Əla q`iyatbişikə agronumiyvalla tam hav`u.

Qiyğa q`ölle seni y suranab eskeriyvalla hav`u. Aali təhsilid Almazıs alyaat`as ikkiykiniyn. Mang`ve dok`umentbı Gancayni tasarrufatni instituteeqa qivu va q`abılxhana. Həyif, ik`ıyk`ırıylalla mang`us institut bıkıra`as q`ismat devxhana. Almaz cavaniyvale idmançıy ıxha. Mana Azərbaycan hiçoykarni idmançeesına yugunbişda sa ıxha.

Almaz Mirzoyev rayonee curba-cur işbişil işlemişxha: k`alxozee, magazinee, stolovee va menni cigabişee. Mana nyaa işlemişxher halalın, məttın g`ık otxhun. Amma otk`uniyd yik`elixana`u deş. Şeç`bı, mexxvar oyk`anna q`alam hammaşe xile avqu vuxha. Almazın yazıbı rayonni k`azete, Bakvee qı`geç`eni k`azetbişeyiy jurnalbişe çap eyxhi gidğıl. Şaire əsarbı yedni va azerbaycanni mizaaşil oyk`ananbı.

“Nur” k`azetın şairın əsarbı edni mizeyl g`ekka. K`azetis mang`ve xəbna mıga hooli vobna. Mana 15 senile hexxara eyxhi k`azetna pul deşda muxbir işlemişxhi. Mana hammaşe insanaaşdi aree vorna. Mang`uni əsarbişin g`ahramanar aalimar, mə`əllimar, peşekarar, sa cuvabıka har curayliyn insanar vobunbı. Əsarbişee mang`vee vuc edike ıxhana, yeşemişexhyana Vatan – Azərbaycan ts`its`aa`a, mançini tə`biyyatni uftaniyvalis, insanaaşis axtına q`iymat hooli.

Şair xalq`ni arayl ek`ra-ek`ra eyxhena. Mana maktabişeeqa, instutbişeeqa, hərbi hisseeqa şeirbı qətqəs, cuni əsarbişdi hək`ee yişona`as zarra-zarra qoyt`alna. Almaz Mirzoyevee xəttani adabi janrıbişilqa fıkr hooli vobna. Mang`uni q`alamıke şeç`bı, hekayebı, əfsanabı, təmsilbı, mənsur şeirbı, bayatıbı, komediyabı, pyesabı va medın əsarbı qı`ğəə vodunbı. Mang`uni əsarbişin say aazırile hexxada vodun.

Xan-Almazıqqa hale ok`anasın yazıbı geed vodunbı axu. Həşde mang`una i`mi`rna yugna, geed oyk`anna vaxt vobna.

Zınab umud haa`ana mang`ve hale xhuledsa kitab ok`anasın. İnşallah.

Mş. Şamxalov

Şeç`bı

Atk`ın

Mek`valla – mık oxhud vod,
Zarada ermişxha atk`ın.
Arzubı – yuxhxhaniyn t`et`bı oxhud,
Zarada açmişxha atk`ın.
Yikkıkınıy – sel oxhub vob,
Çakda alyaat`u atk`ın.
Yızın mə`naaykvan senbı,
Nime zarada, həyif, atk`ın.

Avaak`a

İni dyunyeyl sang`uk sa vod avaak`a,
Uftan dyunye – vak veriğib avaak`a.
Şairık mee ittuna miz avaak`a,
Suvak t`et`bı, içiyk q`əmç`ele avaak`a.

Sos qarime xaak neva vor avaak`a,
Cehiz mana – mançik gaba avaak`a,
Qeqquyn səhra – vak deva vob avaak`a,
Suvak t`et`bı, iç`iyk q`əmç`ele avaak`a.

T`et`bınan dyuz – vak syuru vod avaak`a,
Teze sossak – mıgayl parçid avaak`a,
Q`əsda Almaz saccu gaçeyl gyavaak`a,
Suvak` t`et`bı, içiyk q`əmç`ele avaak`a.

1992-sen

Bə`nats

Suvani kabe`ad t`et`bı qodang`ə,
 Nimeeyiy suvak avaak`ı ğu, bə`nats.
 Yiğna gov tepayle givç`u tepaylqa,
 Alivkeyiy yizda gov govalqa, bə`nats.

Axtın boy axtını suvak avaak`a,
 Yurkak bə`nats, derabişee gyavaak`a.
 K`arın ulebbımee nimeeyiy vak avaak`a,
 T`et`nani suvabişin yaraşux, bə`nats.

Şimşakod ğu sa ilyooçu iviygal,
 Ğu g`avcuna avçiy ıxha vor iygal.
 Xan-Almazır hiqiyalla iliyk`ar,
 Axtını suvabişin yaraşux, bə`nats.

Vasiyyat

Xənçe şas baraka gyabı.
Şas yugun yiğbı qadı.
Yiqbı bezenmişevxhe,
Yişdi bayramın yiğ qadı!

Suvalqa, seyranıs vüqqəs.
T`et`bişdi həyranıs vüqqəs.
Savales sa cigeeqa, şi.
Şi, yişdi bayramıs vüqqəs.

Doyid dexhe

Veriğ k`yapqee agar,
Dexhe mançike dyunye.
İnsan murvat denaxhee,
Mang`uke insan dexhe.

Ekınıs dolu ı`xee,
Mançike ekın dexhe.
Balkanın g`el hatq`urxhee,
Mançike balkan dyooxhe.

Ele`ar xərna dexhee,
Kasibda elid eyxhe.
Deşxee yuvuqa kokbı,
Yuvuke yuvub dyööxhe.

Şair dexhee xalq`ıqa,
Xalq`ıke gafıb dyööxhe.
Kitab deşdi xalq`ıqa,
Dyunyelcad doyd dexhe.

Dostar yik`el qabı

Γ mır hav`u, zak`le geed işbı g`acu,
İni dyunyee yugrar, pisrar geer qecu,
Dostar yik`el qabı, xəəqa ilqeç`u,
Teleba dostar, zas geeb yik`el qabı.

Sa tikad şi q`önaniy vod qa`an,
Sa gurt alya`as nubatbıniy ha`an,
Derdıb sang`una q`onaniy şi qaa`a,
Teleba dostar, zas geeb yik`el qabı.

Senbı atk`ın, senbı xhinne avguynbı,
Nik`lk g`avcu, manbı şing`ə abıynbı,
Almazni ulençe nağbıd adıynbı,
Teleba dostar, zas yik`el geeb qabı.

Yik`el qale`e

Sucarayni suvee, bulaxıl oo`ar,
Mık`an xhyan ilyoğang`ə, yik`el qale`e.
Şixsa bulaxıl oo, şu gaf haa`ang`a,
Mani uftan vaxtal yik`el qale`e.

G`alalni dere`ad t`et`bı sa`ang`a,
İsdağaaşis şu q`əmç`eler ha`ang`a,
Suvabişil şok`le g`artal g`avcung`a,
Mani uftan vaxtal yik`el qale`e.

Zı, Almaz vor, suvabişil ul avxu.
İdyats`ı mançik`le ehesın axu.
Axtını vuk`lelib yızda gov avxu.
Mani uftan vaxtal yik`el qale`e.

Yiqbişin içera

Vaz, veriğiy, xəne xhinnen,
Çagalyagna dene xhinnen,
Yik` məttıda, əyne xhinnen,
Yişdi yiqbişin iç`era.

Abır coqa, hörmət coqa,
Mihmanaaşis t`et`bı gyoka,
Halalın g`ık, g`iryat coqa,
Yişdi yiqbişin içera.

Dek g`orana, çoc peşekar,
Çişe coyib, t`et`ek akar,
Almaz ixheyiy, cos nukar,
Yişdi yiqbişin içera.

Hamankerne, zı q`əs qixha?

Suvabişee iykarang`a,
T`et`bı sa`u giyk`anang`a,
Çike t`uççer hiyt`alang`a,
Hamankerne, zı q`əs qixha?

Hek`va-hega iykarang`a,
Vaqa qek`a iykarang`a,
Nazbı gek`a iykarang`a,
Hamankerne, zı q`əs qixha?

Vuzee, veriğeyir ıxhana,
Şairır zake qixhana,
Xatirek set`anar dexhana,
Hamankerne, zı q`əs qixha?

Amanat ixhen

Curavxhayng`ə, dağamba vooxhe zaman,
 Dyunyeyl curdepixhenbı nenbıcab, aman!
 Ğurbatee ı`mırbı exhe vod yaman,
 Amanat elilqa, yişin el ixhen.

Q`anun vob: dyunyeeqa arına ayk`an,
 Arıyng`ə şadexhe, əəng`əmee paşman.
 El yik`el qadımee, acı vod qayk`an,
 Amanat elilqa, yişin el ixhen.

Ɠ`mır apk`ın, sa yugun yiğid dexhayn,
 Ğurbateedın senbı dyugulxha ayk`an.
 Almazır q`əs qixha, canakın ıxhayn,
 Amanat elilqa, yişin el ixhen!

Senbişin g`atar

Yizdi senbişin g`atar,
 Aleetxhu-geetxu əə vod.
 Yuxhxhan durnabı siyk`al,
 Senbı siditk`ıl əə vod.

Arzubı g`idyadıcad,
 Ɠ`mırbı hakke əə vod.
 Hale hiççud hidya`u,
 Senbıd xalyvatda əə vod.

Veriğıb apk`ın, qöö vob,
 Senbı qalesınbınıyxan?
 Yizdi yik`en arzubı,
 Eyhe, bıkrıxhesınbınıyxan?

Xabar vobnane?

İncil yik`el qabee,
Zarneeqa hak`ne.
Mə`cuza g`avces,
Vas xabar vobnane?

Kutyuklen g`alabı,
T`et`bişin şalabı.
G`umni içeeşike,
Vas xabar vobnane?

İlisuyn suvabı,
Çagalyag, xhurabı.
Aalimaaşına xiv,
Vas xabar vobnane?

Sarıbaş – suvabı,
Topalax hi`vabı.
Mana nya`ab vuxhay,
Vas xabar vobnane?

Cimcimax vod cennet,
Yugun itv vod eyxhe.
Araq`ərad eyxhe,
Vas xabar vobnane?

Sap`inciy, Halasq`ar,
Sa dobı vod axu.
Selyaaşe ikkıda,
Vas xabar vobnane?

Gudbaragıy, Mamrux,
İldya`a co çarix.
Bağbı-baxçebı vod,
Vas xabar vobnane?

Xəbna vob Suvagıl,
Mihman cos ikkiykan.
Syurheşika lezet,
Vas xabar vobnane?

Q`arq`veeyqa hark`ınee,
Kef yiğın açmişxes.
Naq`rayke, zurnayke,
Vas xabar vobnane?

Q`asılqar hak`ne,
Micagna xiv vobna.
G`araq`aşbınani içeeşike,
Vas xabar vobnane?

G`alale g`ık vod,
Xədıń yik` coqa vod.
Şairar vob coqa,
Vas xabar vobnane?

Agar yik` gyotxhanxhe,
Hak`ne Ezgilleeqa.
Kıdıkın ç`alagbı,
Vas xabar vobnane?

Horan dyunye

Dyunye, in horan dyunye,
Horan, horbunan dyunye.
Ne yiğın, neyd yızın,
Horbunan, q`əran dyunye.

Sa yugvalis qaraylen,
Yugun ha`as araylen,
Sa pisvalis qaraylen,
Horbunan, horan dyunye.

Dyunyeelqa q`ərar arı,
Arı ayk`anan dyunye.
Ul alebçı dyunyelqa,
Q`ərar ayk`anan dyunye.

Zindan

Gazamate vooxhe hammaşe çovğun.
İnsanar inya`ab, hammaşe yorğun.
İnyaa`ab murvat deş, hammaşe g`ırğın.
Umudbı k`ıl qıxhayn, ciga vod zindan.

İni g`alayn barugbı eyxhi namaka.
Ulen nağbı inyaa siyk`al damaylqa.
Mısacab guc dyooxhi inyaa canaqa.
Q`ismatbı k`ıl qıxhayn, ciga vod zindan

İnyaqa gidirxhunaxhiy nenacar,
Girxhveyir agar, idiygalna sacar.
Sayid g`idiyxhinxhiy zindanın k`ecar,
İnsanar gyaaşşena xhoşşe vob zindan.

G`ayda vod

Micagna vaz badirooxhen, g`ayda vod.
 Şamamayke tağılhang`a, fayda vod.
 İciyn senbı dekkini xaa k`ilda vod.
 Açmişxhayn t`et` nya`a k`eçen g`ayda vod.

Ts`ıvıl qixha t`et`bı k`eçen, g`ayda vod.
 Zaara avçiy, kaklik hooxhan, g`ayda vod.
 Hipxırna eç yivule qooxan, g`ayda vod.
 Açmişxhayn t`et` nya`a k`eçen, g`ayda vod.

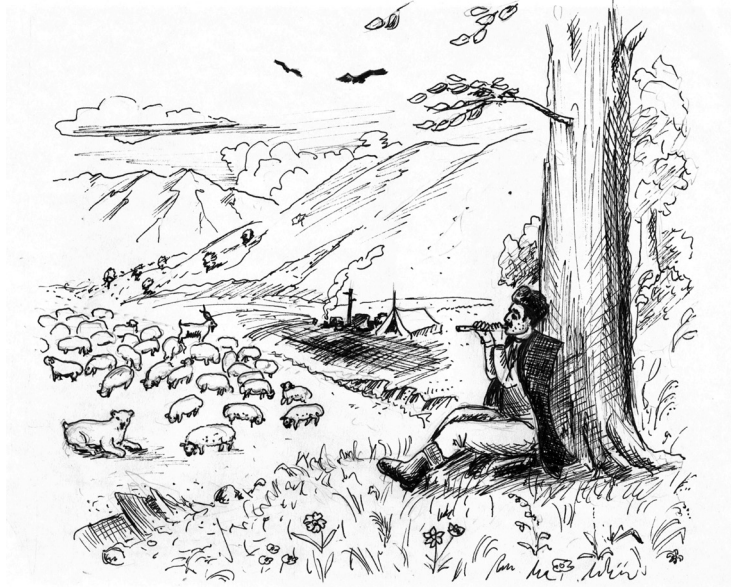
Yikkanang`ı`s q`ismat deyxhen, g`ayda vod.
 Uftanıng`us ul qiviyxhar, g`ayda vod.
 Nişane`ad nuk`rayn t`ucva, g`ayda vod.
 Açmişxhayn t`et` nya`a k`eçen, g`ayda vod.

Suvagılen hambazar

Ğiryatıkvan, şen ak`elnan insanar.
 Çixen- çuru, şen doyukan balkanar.
 Suva avqıyn şen syurıbı, çobanar.
 Nyavxha, nyaabıy suvagılen hambazar?

Q`ölle yiğna hek`u, davatbı ha`an.
 Naq`rabı q`öllenar, zurna q`öllenar.
 İsağ qööva, co balkanar hoxa`an.
 Nyaabıy, nyavxha suvagılen hambazar?

Nyaxha yissın çatu, kohlen balkanar?
 Şen doyukan, lamısıkan insanar,
 Suvalin arxacbı, yurkak maralar,
 Nyavxha, nyaabıy suvagılen hambazar?

Emioğlıylqan kağız

Emioğlıy Şerif, qətqə kağızıd,
Yik`el qadı man ğu eyxhen cigabld,
G`alaln g`oruxbı, suva, “dəgabıd,”
Ğu eyxhen cigabı, zas yik`el qadı.

Axtına “Sucaray”, “Kaçapriyn” yızıd,
“Dabaltni” suvee`ad kukuot, xhıbıd,
“Pervaneyn” ts`epeler, “K`asrıyn” mağaabıd,
Man uftan cigabı, zas yik`el qadı.

“Attabıyiy”, xhyannan “Cuvan” derabıd,
“Dyulyus” ubayn kaklikariy, ferabıd,
“Nəxcı`xeedın” vəq`əbişin berabıd,
Man uftan cigabı, zas yik`el qadı.

Feyziyn mə`niybı, Nazarın gafbıd,
Gimaqa sabıyng`ə, horalayn horbıd,
G`alalı Şerifin dyudtyak`hook`iyıb,
Şenkiyn cehil çağbıd, zas yik`el qadı.

Yızın dyunye

Atk`ın senbı karvan-karvan.
K`ılda dyuzzun, gellen horan.
Xan-Almaze hav`u dyovran,
Yızın dyunye, yızın dyunye.

Aq`vale zı geeriy ıkkın,
Sak`ımee yıq`-deşiy ıkkın,
Hoolena salamıb qıvkan,
Yızın dyunye, yızın dyunye.

Yoq`ni sural mıkıy, mıtsıy,
Dyuzzuvalee zı yalg`uzıy,
Gellen horan, k`ılda dyuzziy,
Yızın dyunye, yızın dyunye.

Kutyuklu

Xivaşee`ab micagna vob Kutyuklu,
T`et`id qıtxhu uftanba vob Kutyuklu,
Suvabişee sa g`ala vob, Kutyuklu,
G`idevcing`us, g`avces q`ismat vixhena.

İnsanarıb temizen yik`nanbı vob,
Çın yamacbı suknanbı, dik`nanbı vod,
İçeer inya ittuna miznyanbı vob,
G`idevcing`us, g`avces q`ismat vixhena.

Bulaxılqa maralaríd qadaylı,
Mihmanaşıs t`et`bı – t`uççer adaylı,
Vazıy verıǵ, inçe ooxhub abaylı,
Gidevcing`us, g`avces q`ismat vixhena.

Nişisınne ini dyunyeyn malıd vas?

İnsanna ı`mır g`onceynameena vob.
Γ mır q`öble, çına xheyible derd vob.
Yiğna manzil nyaq`vbişeeqameena vob.
Nişisınne ini dyunyeyn malıd vas?

Missın ulebbı nağlamişxesınbı,
Mani yiğıl gyaaşenbıb vuxhesınbı,
Azrailee cun işbıd g`acesınbı,
Nişisınne ini dyunyeyn malıd vas?

Yiğna maskan axree nyaq`vbı ixhes,
Nəsxuraaşə val ooqa çin koç gıxhxhes,
Missın ulebbı xoçeyş q`ismat ixhes,
Vake saccu sa xudana nyaq`v qıvxhes,
Nişisınne ini dyunyeyn malıd vas?

Vaxt qavales nyuq`nel oonçe yəq gıvxhes,
Yəqbı ıxha, karvanbı ötmuş ixhes,
Vake saccu sa xudana nyaq`v qıvxhes,
Nişisınne ini dyunyeyn malıd vas?

Nyuq`nel ooqa yiğınbı gecba ables,
Yiğni hək`ee xatırabı k`ıl qıxhes,
Mani vaxtal yiğın tarix bıqırxhes,
Nişisınne ini dyunyeyn malıd vas?

Uymuş mexhe, ğu dyunyeyni malılqa,
Rəhım hee`e, kasib insanaaşılqa,
Malnimee yiğ ikmekka canılqa,
Nişisınne ini dyunyeyn malıd vas?

Vaxt qavales nyuq`nel xoçe g`alivxhas,
Avgu nyaq`ub, çına gutsyub idyaaxvas,
Almazınıd ini dyunyeyl do axvas,
Nişisınne ini dyunyeyn malıd vas?

Lirika

Z1 valqa ıxha həyran

T`et`nani dyuzbişee`ab
Vobob gıranna ceyran.
Nyaxübiy syuzmişooxhe
Z1 valqa ıxha həyran.

İtteyhe ğu kulyakob
Ay uftanna ğu, ceyran.
G`avcu, avgu avayk`an
Z1 valqa ıxha həyran.

Zale ğu nya`as hooxa?
Ay uftanna ğu, ceyran
Micagba ğu, uftanba
Z1 valqa ıxha həyran.

Ğu ceyran, zınar avçiy,
Ay uftanna ğu, ceyran.
Nenkexheyib ğu avqasda
Z1 valqa ıxha həyran.

Şena xəm

Yik`elee vas şena xəm,
Sa zı, sa ğu, şena xəm.
Yik`eldiviyxan zasse,
Yuxhxhaniyna şena xəm.

Q`öble xəne g`oşeba.
Manbıd curetxha atk`ın.
Tsimis manbı qixhamee,
Şınab curavxha apk`ın.

İvhuybnı yik`elitxın,
Şınab curavxha apk`ın.
Curavxhayni şi xəmde,
Xənebıd k`yatqı` atk`ın.

Sevgili

Vaqa q`urban ıxhana,
T`ele xhinne qixhana,
Zake yetim ıxhana,
Dişde ats`a, sevgili?

Yiğni derden k`eçuna,
Xhyanbı xhinne heçuna,
Sa eç xhinne qı`çına,
Ats`a dişde, sevgili?

Zulumusne zı irxhın,
Kıdık xhinne hı`ç`ırğın,
Qeqquyn os xhinne gyorxhun,
Dişde ats`a, sevgili?

Hicoone eyhes?

Sanabniy zınay ğu hammaşe vooxhi.
 Elee`ab, xivee`ab, deryahee, suval.
 Həşde mer ğu zale dyuguleexhe vor
 Zake qidghın he`e, hicoone eyhes?

Eyhesın ğu əşg`ıs xilaf qiğeyç`u,
 Qotkuni yəqqi`le ts`erra ğu g`eyç`u,
 Uvhoyncıle ğu lap zaara ilğeyç`u,
 Zake qidghın he`e, hicoone eyhes?

Devxhena neng`uscab inyaxbına baxt,
 Eyhesne, şınab devxhaynbı xoşbaxt.
 Zak`le Məcnunva uvhu, vak`le Leyli.
 Zake qidghın he`e, hicoone eyhes?

Zarifa

Rəyhanne ğu, ts`ik`vne ğu?
 Açmışxayn sa t`et`ne ğu?
 Dağıstanna eçne ğu?
 Zarifa ğu, Zarifa.

Nu`ye, k`oles alee`ar,
 Dağıstanni xivee`ar,
 Micagra vor şalee`ar,
 Zarifa ğu, Zarifa

Suvana ğu syolene?
 Xəybişeeena xənene?
 Nişan t`ucva hilene?
 Zarifa ğu, Zarifa.

Nik`ee zak`le yed g`aycu

Xhilibişeeqa sa`a,
Hakkeda ubabı ha`a,
Xhıtxhalee g`üma ha`a,
Nik`ee zak`le yed g`aycu.

Gyahıb, dyay-dyayıy haa`a,
Roots`ee cigayıy qaa`a,
Bağee t`et`bıyıy sa`a,
Nik`ee zak`le yed g`aycu.

Cagvarayıy ç`ər qixha,
Yızdı derden q`əs qıyxha,
Cennetee ciga vuxha,
Nik`ee zak`le yed g`aycu.

Zı t`abal hima`a

Vuc i`mır ittuba, lap itv ıxheyid
T`et`bı açmış ıxha, yıcbı k`eçeyid
İni dyunyeyl sa ğu, sa zı axveybi
Vəfaasız, mısacar zı t`abal hima`a.

Zı deryah vor, sa dalğalqar sak`eeyir
Suvabişee, dyuzbişee car axveeyir
Derden yiğni, bulbul xhinne hek`veeyir

Vəfaasız, mısacar zı t`abalma`a.
Apk`ın i`mir, senbı vara ıxheyid
Q`əsır qixha, ini dyunyeyl dexheeyir
Vake dyunyeyl, sa malaaik qixheeyir
Vəfaasız, mısacar zı t`abalma`a.

Alfinaz

(Cuni xhunaşşeyş opk`un)

Kavrakni mığaylqa gyoku q`əmç`eler.
Maralob suvee`ab, ğu yişdi elee.
G`oşma opk`un, zı tə`rif vod hele.
Bağee`ad, suvee`ad, rəyhan Alfinaz.

Banavuş aq`va vod, əqəna he`e.
Ayrele bağeeqa, ğu t`et`bı se`e.
Zı geer incikma`a, sa cuvab hele.
Bağee`ad, suvee`ad, rəyhan Alfinaz.

Suvençe vas uftanın t`et`bı adı.
Nişanış yişinbı, guharbı sabı.
Davatbı haa`asda vaxt dişee qabı?
Bağee`ad, suvee`ad, rəyhan Alfinaz.

1964-sen

X. Almaz

M. Alfinas (yoldaşı)

Mühübbət deşda ı`mır

K`yooç`eni verğek akar,
Qooqquni golek akar,
K`eçiyini t`et`ek akar.
Mühübbət deşda ı`mır.

T`et`bı deşda səhra vob,
Mə`niy deşin dyunye vod,
K`onbı heetxıyn dyuzbı vod,
Mühübbət deşda ı`mır.

Gidyopxhanna bazir vob,
Dolu gyoğuyın sa bağ vod,
Sesbı deşin xaraba,
Mühübbət deşda ı`mır.

Şit` gidyooxan butağ vod,
Işığ deşin utağ vod,
İ`mır cit`an yatağ vod,
Mühübbət deşda ı`mır.

Satira

Manşallah yişdi ğiryatıs

Sa vaxtal sixnariy,
Ixha cuke həşde milis,
Mollaniy vor – qixha iblis,
Manşallah, mani yişdi ğiryatıs.

Pinaçıyniy vor, həşde falçıy,
Huvu sadaq`a, ha`u dilençiy,
Şaharriyke – qixha kandçiy,
Manşallah ini yişdi ğiryatıs.

Mə`əllimniy – həşde tacir,
Hammaşe mıssıba q`acir,
Peşekarıke dexhi tacir,
Manşallah , ini yişdi ğiryatıs.

Yiqbişqa – sa “Nur” k`azet,
Hammaşe ha`a gozet,
Aalimaşe ha`a lezet.
Manşallah, ini yişdi ğiryatıs.

Yişon haa`ang`a co yiqbı vob,
Yı`q` satk`ıl mee, g`adaxbı vob,
Sana-sangus co yı`q`ba vob,
Manşallah, ini yişdi ğiryatıs.

“Alşanın” sa do vod axu,
Sana-sang`un kalle qaxı,
“Ceyranımın” doydı idyaxu,
Manşallah, ini yişdi ğiryatıs.

Aalimaaşin dobı geedcad,
Xılence qıdyəə vod nencad,
Xan-Almaze ha`a imdad,
Manşallah, ini yişdi ğiryatıs.

1995 – sen.

Aman maktab

Maktabın sa do vod axu,
Hicoone vod, hicon axu,
G`uruncad sa do vod axu,
Aman maktab, aman maktab!

Şagirdaaşe alver ha`a,
Derdıb mə`əllime haa`a,
Zamanayn hicoye ha`a,
Aman maktab, aman maktab!

Kitabxanee kitab tozee,
Q`əran k`lub, ekın – eze,
Mə`əllimar – yik`bı kozee,
Aman maktab, aman maktab!

Mayzikbişee – mik`rofonbı,
Xalı -xalçebı tezebı,
Deşod maktabee keçebıd,
Aman maktab, aman maktab!

Gormamiş (G`ideçuna)

Dyunyeyl geed işbı ıxha,
Yuğunbıd, pisinbıd ıxha,
Dekkike pelyang qixha,
Gormamişis dix ıxha.

Mana geercar şad ıxha,
Hicomı ha`as axu.
Qotxu quş cuni duxayn,
Duxay quş dena axu.

Şasqar sa yiqiy arı,
İtteyhe g`uldur gyarı,
“Nur” k`azet geed ıkkıanva,
Mançin quş qoxas arı.

Uşaxaaşin şeç`bı

Yişda mə`əllim

Yişdi mə`əllime
Şos otk`uniy xəđ qa`a.
Dars dəxəni uşaxaaşis
T`öhmatıb hav`u, gya`a.
Qətqiy yugun kar vodun.
Uşaxar, yugda qətqe!
Qətqiy deşin insanar,
İşiğ denan kar vodun.

Kitab qətqee agar...

Ğu kitab qətqee agar,
Gırgın dyunye ats`axhes.
Kitab qıdyatqee agar,
Hiççud vak`le dets`axhes.

Q`i`dim qadı

Mıkbınan q`i`dim qadı.
Yızbı, sürsülbı adı.
Çolın, bağıın insanar,
Xaybişeeqa vob qabı.
Həyvanar, k`at`er, şit`yar,
Talvarık avqa sadı.

Yızbı gyoğas

Mısane yızbı gyoğas,
Cagvaran toppar ha`as,
Yızılqa xhyanbı k`ya`u,
Miç`ediys mıkıbı ha`as.

Şi alyat`u xizak`bı,
Mıkkıl oo`ab hivghanas.
Nyaayiy hamavarın mıkıbı,
Xizak dena givghanas.

Babayni bağee

Yişdi babayni bağee,
Axtın, çak`ın yuvara,
Yuvaaşılqa bağeeni,
Gedaxa vod şit`ara.

Akvaa ha`a yuvaaşıl.
Ha`a akvee q`uq`ara,
Akveençe aledaxva,
Xurun-xurun şit`ara.

Gogarçın, bildirçinar,
Zığzığara, maççarer,
G`aratavux, k`apk`aper,
Sığırçiniy, xekkaler.

Bağee mani şit`aaşe,
Harınçe sa iş haa`a,
Mançe həşarat g`əyxı` ,
Bağın məhsul xəđ qa`a.

Dadal xivın sə`ət vod

Dadal xivın sə`ət vod.
Mısacad xarab dexhi.
Çin ilyoozaran ciga,
Yiveyl, çardaxıl vooxhi.
Miç`eb çakba hook`umee,
Uşaxar oza qooxhi.
Oza qivxhesse uşaxar,
Dadal məhle`ab vooxhi.

Navruz bayramı

Navruz bayramni yiğil
Uşaxaaşis kef eyxhi.
Mani bayramni yiğil
Coke t`et`bıcad qexhi.

Ç`əra vod q`uq`ar qa`a,
Vəş aazlr rangbı ha`a.
Navruz bayramni yiğil
Uşaxar geeb şad haa`a.

Gyoğiybı

Yuxhxhanın gyoğiybı qadı,
Gımıl bı qadı, sadı.
Çin şas gyoğiybı adı,
T`et`-t`ele açmış ıxha.
Zakatalayn suvabı,
Xhınme- xhınakıd qixha.

Şit`ar

Şit`aaşe akvaa qa`a,
Akveeqa q`uq`ar ha`a.
Dyunyebı atk`umeega,
Balabı alexa`a.

Xurun, xurun balabı,
Aledaxa gedaxva.
Qiyğa ç`ak`ı qixhamee,
Aq`əna aledaxva.

Yedyu

Dyunyebımeyir xərna,
Sabırnana yic vorna.
Cesse yic yik`elirxın,
Γmır hoolena vorna.

Yiğ-yiğile yic k`eeçi,
Ç`ərbı cagvara qexi.
Nurnan cen aq`va k`eçu,
K`eçin t`et` xhinne qexhi.

Balays pervana yeexhi,
İttun nyak` ciqad dexhi.
Xəm-yiğ zas dyay-dyay hav`u,
Yedyu incimiş deexhi.

Ts`edın sen qadı

Ts`edın sen qadı,
Syursyulbı adı.
Ts`oban yiz gyoğu,
Şas işbı adı.

Suvabı, dyuzbı,
Cagvara qixha.
Yişdi damal oo,
Ts`oban mık ıxha.

Ts`ıvıl qadı, meed qadı
Mançe şas işbı adı.
Meyvabı sa`a-qa`a
Çardaxılqa k`ya`a.
Bağ-bağcebı qadaxva
Qeqqvuyın yuvar gyadaxa.
Bebeçulerid ayk`an
Hitxır, meyvabı k`yayk`an.

Yişda ts`e`

Ts`e` ç`alaga vuxhiyxhan.
Ç`alagacab g`ilyooxha.
Miç`ax qixhamee mana
Canavarısqa gyooxha.

Manzum şeç`bı

Baxtivar

Baxtivar insanıka k`inyağına g`ala deşxhe vooxhena.
Qopkuvalla, inam vuc baxtcab vobna.
Baxtivarıka bıkırdı dyunye deş eyxhen.
Vicdan, ğıryat, namus vuc baxtcab vobna.
Hexxan var-devlet deş eyxhen baxtivarıka.
Açuxun xıl, rəhı`m, hı`rmat vuc baxtcab vobna.
Vuc baxtivar insan naps dena eyxhe.
Toxna ul, sağın can vuc baxtcab vobna.
Xalq`ın vas haa`ana hı`rmat – manab baxt vobna.
Vatan geeb vukkanxhee agar, vuc manab baxtcab vobna.

Dets`axhayn

Yiğni derden zı məcnun ıxha. Zı g`acumee ğu əqəna ha`u ark`inna. Bulbul t`et`eqa mı`htac ıxhay hor vod. Zı vas mı`htac ıxhay - dets`axhayn. Suvale g`otxiyn sa xhyan xhinne zake damcibi qixha – dets`axhayn. Gah zı alirq`ıl xhyan xhinne, gahır k`arats` qixha. Vak`le med man dets`axhayn. Sa axtına g`ala xhinne zı yiğnimee ilyorzurna – dets`axhayn.

Yiğni derden karpıç-karpıçna qikkyork`ulnar, vak`le meed man dets`axhayn. Zı ini dyunyeyl eyxhi-eyxhi, deş xixheeyir - dets`axhayn. Boşur qixha, bı`rq` qixheeyir – dets`axhayn.

Dets`axhayn vak`le zas ğu yikkan yixhay. İçiy, vak`le dets`axhayn. Meed dets`axhayn.

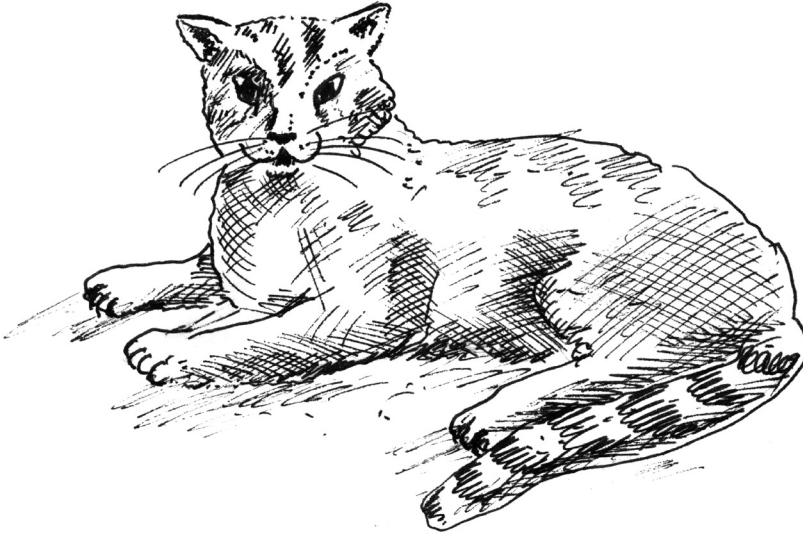
Bissiy nik`ee avayk`an

Nik`ee bissiy avayk`an.
Çik`le nik`ee q`öv g`ooce.
Bissiy nik`ee apk`inmee
Q`övan çina iş g`ooce.

Bissiy

Q`ı`dmına yişda bissiy
Peştık avub g`ilyooxha.
Xaaqa sa q`ov ivç`umee
Zaraba qehna gyooxha.

Q`övüb g`ahavşu bissiy
Meeb zaraba siviyk`al.
Peştık avub g`alipxhı
Meeb nyak` ha`a giviyğal.

Vatan

Yızda baxtıb, q`ismatıb ğu vob, Vatan.

Yızın inamıd, gucub ğu vob, Vatan.

Zı illeşşen nafasıd, otxhanan g`ıkıd ğu hile, zas Vatan.

Yızın doydı, adresıb, ğu vobna, Vatan.

Yızın mısacad k`ideçen t`et`ıd, q`əs qıdeexhyana
yikkannar ğu vor, Vatan.

Yızın doydı, ittuna mızıb, mə`niybıd ğu vob, Vatan.

Yiğni torpaxıke sa t`ub kamuvxhee agar, zı yiğni
kamuvxhayni torpağılqa sark`ıl, torpağılqa alikkas, Vatan!

Afsanabı

Harung`uka cuna baxt

Sa dekkıqayıy yediqa molille seneena sa dix ıxha. Xəmde yedik`le nik`ee, duxayk xoçe ats`apk`ın, qik`u g`acu.

G`ılina pırana vaxt vuxha. Xhunaşşee adamiyk`le eyhen:

– Adamiy, zak`le pısın nyak` vodun g`acu. Əranee xoçebı geed qıxhxhyasse, alerte gader, hora suvalqa. Zak`le duxayk xoçe ats`apk`ın g`avcu. Gade inençe qikke, hixu`ee. Dekkee balkanılqa dixır ali`ı avayk`ananbı suvalqa. Əranə bali hitxırna vaxt vuxha. Miç`er suvalqa – bak`eeqa g`onşibişda adamiy üqqəva gadeyni yede duxays sa vedra baliyn sa`an.

Baliyn vedra xəmde ayvane g`aledaççen. Xəmde za xoçe vedreqa k`yooç`ena. Edee miç`ed, baliynan vedra g`onşibişdi adamiyka bak`eeqa g`ixelen. Baliyn vedra sağ- salamatta suvalqa hiyxharan.

Duxee bali alyaat`as vedreeqa xıl hotku`mee, xoçe gadeyni xılek ats`aak`vanna. Dekkikle duxayn xıl əltt`əxxə g`acumee, ek`ra dix balkanılqa alya`u, doxturusqa xiveeqa qikkekkana. Yəqqə dix qekana.

İni dyunyeyl harung`uqa Allaha cus hivuna q`ismat vob ooxhub. Vuk`lelqa qalesınçike, insan nyaqa ark`ineyir g`attyixhan deş oxhur. Gadeyn doyd Murad ıxheeyid, muradılqa hidirxılna, baxt deşda Murad oxhur mana vor.

Umud

Kallebı g`ats`aykvanna, g`açaxaaşda zamana vuxha. Yediqa sa xhoni yeşeena dix ıxha. G`açaxaar qöova yedee alyart`u dixır, xaançe sa k`umk`umub alyabt`ı (medın lezımın kar alyaat`as həsıl deyxhana) hiy xvuna ç`alagaqa. Sa-q`öni yiğike uşax mıs qixha, geşşi gidğıl. Yed hico ha`asdimee ayxuna. G`abt`ı çaraa k`umk`umeeqa sa g`aye k`ebçı, qooxharaa`a giyğalna. Uşaaxedıd otxhanan kar heqqan, geşşan. Yedee uşax hakki sakita`an, örxeva eyhi, otxanan eyxhi vodon. Uşag gozetya`a nik`eeqa ayk`anan. Xəm sura qıvxhəng`a yedir nik`eeqa iyeekkanna.

Açux qexhen. Yedee uşağılqa xıl ha`an, deşod iğiykar. Sayir İğıkara`ana, yugra iğıkara`ana, deış, uşag qik`u vod.

Xacalıtısıy, mısvalis yed idyörxü, uşağılqa qarçu can helen.

Umud, umud, hico yugba ğu ooxhub vobna. Ğunab devxhanaxhee nəhüdniyxan ixhes?

Banavuş

Kamal dayiyna xhunaşşe qeek`ana. Mang`uke molni yeşena Zarbiçe donana sa içiy eexvana. Kamal dayee Xanım donana sa xhunaşşe hee`ena.

Duvuxna yed – Xanım rəhi`m deşda sa zəiyfa yixha. Duvuxni yedee Zarbiçeylqa geed pısın yiğbı ikkeeka ıxha. İçiy yiğis geetananiy.

Kamal dayiy suval vəq`əbişika ıxhayke, xhunaşşe yişşes zulum hooli vuxhayke xabar deşdiy. Sa xəmdə duvuxni yedee Zarbiçe geetu, missıra xaançe g`e`eeşşena. İçiy xəmdə xarababişee g`ileexha yixha. Mana cini i`mrile bizarayxhayke, Allahıke inyaxdun dilyag heqqa:

– Yızda Allah, zake sa t`et` qe`e, yızın can duvuxni yedini zulumuke g`attixhanə`e.

Allahe Zarbiçeyn dilyag q`abıl ha`an. Məng`i`ke k`inin, fağır, gardan mıglek avqaa`qan sa uftanın t`et` - Banavuş qa`an.

Banavuş yetim içiyke qıxhayke, man t`et` k`inin boynan, gardan mıglek avqaa`qan xarababişee, kolaşık avud aleylen sa micagın t`et` vodun.

Mə`niybı

Suvee vorna

Nişanlı suvee vorna,
Ay gyoğiybı, gimyoğa.
Gımıl bı qımaylecen,
Ay gyoğiybı, gimoğa.

Çamrabld sak`le hoora,
Ögeeqa vüqqəs dora.
Tsuma, xaaqa ğu qora,
Ay gyoğiybı, gimoğa.

Yızda ul vobna suval.
K`ırı hammaşe goval.
Zas ikkana vor suval.
Ay gyoğiybı, gimoğa.

Ay yede, yede, yede

Xhinal eyxhe vod k`adee
Ay yede, yede, yede.
Zas eçer hivu adee
Ay yede, yede, yede.

T`et`bı qodu Ağalee
Ay yede, yede, yede.
Yicır hey`ı bəç`əree
Ay yede, yede, yede.

Q`oç`e`ad sa tağariy
Ay yede, yede, yede.
Çoçee geybı qayğaliy
Ay yede, yede, yede.

Suvee iykarod k`onbı
Ay yede, yede, yede.
İçiyka ç`əran donbı
Ay yede, yede, yede.

Çocis davatbı ha`a
Ay yede, yede, yede.
Adee gıneyid ha`a
Ay yede, yede, yede.

Q`i`dmına bazbal haa`a
Ay yede, yede, yede.
Yuxhxhan Navruzbı ha`a
Ay yede, yede, yede.

Yedee üvxıyxə xhıris
Ay yede, yede, yede.
Qəlana yığna kurus
Ay yede, yede, yede.

Ats`axhe, zas ğu dekkan
Ay yede, yede, yede.
Zas merna gade ıkkın
Ay yede, yede, yede.

İçeeşika naz eyxhe.

Açmışxhayng`a t`et` – t`ele
Γ mırbı xiliy eyxhe.
Açmışxhayng`a t`et` – t`ele
Micagod dyunye qexhe.

Açmışxhayng`a t`et` – t`ele
İçer micagob qooxhe.
Açmışxhayng`a t`et` – t`ele
Suvabıd mek`od qexhe.

Açmışxhayng`a t`et` – t`ele
Elçeeşiqab iş vooxhe.
Açmışxhayng`a t`et` – t`ele
İçer nazlamiş vooxhe.

Pyesa

Əmaldar xanım

Sona xalayka peşekar Karımva dix ıxha. Karım vuk`lel papax, g`elil çarıxbı, yiq`əl nisse-magaşnana q`oç`eyka bak`eençe xaaqa qaraylena. Yedik`le eyhen:

– Yedyu, zas Xanım mə`əllima heyqas hiyek`ne. Yedee eyhen:

– Ay bala, ğu peşekar, Xanım rus mizeyna mə`əllima, mana vas ayreyleye? Karıme eyhen:

– Ğu hiyek`ne elçivalis. Hasre itdyare, immeylecen.

Yedee, Sona xalee, razivalla hoolena. Məng`ee ali`ı micagın

tyulibı, şirınlığıd alyaat`u, elçivalis yiqqə`ə giyğalna. Manke Karıme sak`ı yedik`le eyhen:

– Yed, ğu nyaxüдне rus mizeyni mə`əllimayk`le ehes yizdi

duxays ayreva? Vasse russna miz vəəxə deş, axı. Sona xalee əqəna ha`u eyhen:

– Zı məng`i`k`le eyhesin:

– Yişdi Karımıs ğu idi syuda, yişdi xaaqa, sos yixhes. Karımee əqəna ha`u eyhen:

– Yizda yed aalim ooxhur vorna.

Xanım mə`əllima razeexhena. Davatbı ha`u Sona xalee sos qiyeelena.

Karımna suveeqa əsda vaxt qavayli. Mang`ve cuni xhunaşşeyk`le eyhen:

– Zı g`iyqa bak`eeqa əlhəəs, yizdi hambazaaşis davatbişin şirınlığ hazir he`e, həlva he`e. Xanımık`le nyaxüid həlva ha`uy ats`a deş ooxhud. Xanımık`le g`onşibişdi sosse məhəlle qabaxha g`oocena. Xanımeyib xhıris alyabtı, məhəlleyqa giyç`u cena məhəlla qapxhı, həşib xhırıseka setk`ay avğançe gonşiyini məhəlleqa alğaa`a giyğalna. G`onşu sosse eyhen:

– Nyə`a mana həş yişdi suralqa alğaa`a, ğu insanarne

masxaraa`a, deşxhee ğu bəç`arne vorna. Xanımee eyhen:

- Bəç`arır ğu vor, divaanar ğu vor. G`onşı sosse eyhen:
- Sa məhəllayna həş cigeeqa hivxhvara`as dyaaxəna Xanım dişde ğu vorna! Xanımee inyaxbına gaf bicvalin, maksadıka haa`a vuxha. Xanıme eyhen:
- Ğunar geed kar ats`ana xhinne yişon himee`e. Həlveeqa q`ev k`yaa`ana sos dişde ğu vor. Gonşı sossee mançis eyhen:
- Qiyk`e ğu, əybəç`ər sip`ıriy, mıts`an, yiceexhe həlveeqa q`ev k`yaa`ana. Xanım mə`əllime inyaa`ab t`ub ats`ak`vanna, həlveeqa q`ev k`yaa`a deş ooxhub. Xanim mə`əllima ek`ra xaaqa iyç`u adamiys sa yugun həlva ha`an.

Karımır yüzüağra suveeqa hambazaaşis davatbişin şirınlığıd alyat`u, şadra ayk`anna.

Əmaldar Xanım mə`əllimays həlva ha`uy həməxüid xəđ qixha.

Mina

İştirak haa`anbı:

Mina – k`alxozna sadrı, gyayts`ına, cit`ana, garayağız, 40-yeşeeena zəiyfa.

Malik – xılıyn biğarnana, dəv`e ıxhana, 45-yeşeeena adamiy. G`elil çekmabı, oğa xılıyn dabağan plaş.

Cabrail – veteran, yı`q`nekni boyul, dirına, 40-yeşeeena adamiy.

Usmat – məktəbnə direktor, axtına 30-yeşeeena adamiy.

Sona adiy – Usmatna yed, gyats`ına, axtına, 50-yeşeeena zəiyfa.

Dayiy Camal – axtın boynana, xərna ustad, 60-yeşeeena adamiy.

Şofer Γsa – ek`na, dəv`eençe qarına, yı`q`nekni boynana, 40-yeşeeena adamiy.

Aşı`q` Əziz – axtına, yoxxarana, 50-yeşeeena insan.

Nuriy mə`əllim – tarixna mə`əllim, 45-yeşee.

Adil mə`əllim – dəv`ee ıxhana, 30-yeşeeena hərbi dar helena mə`əllim.

İcraçiy Xaliq` – cit`an boynana, çoruna insan.

*(P`yesa giviğalang`ə perdeyni yiq`əle Mina Nezirovays
opk`unna şeç` g`iviyxhe.)*

İnsan elin xərır, k`ilir qa`ana. (Cuvabbı Xan Almazınbı.)

İnsan elin xərır, k`ilir qa`ana.

Xarab eyxhe insan, ul qıpxhiring`ə.

İnsanar vaxt dena, manke vob k`ooçe,

Elike, doğmayke xal qitxhırıyng`ə.

G`artal geeb axtıvaleeqa vob gyooxa.

Ərşbişeeab, xəybişeeab ilyooxa.
 G`avcing`a, duşmanın bağı vod qoxa.
 Guc g`abt`ı duşmanna, mançile hexxva.

- Mina.** Zı yişin cəmə`ət hayni zilletike g`attixhana`asın. Ok` şalayka, os şalayka qayli, yı`q`əl haqqa. Mısameeni yişin millet ini aq`ubee ixhes. Zı in millet dağaaqa, əraneeqa koçmış ha`asın.
- Malik.** Mina, nyaqane man millet ğu koçmış ha`as, yiğni dekkiqa torpağbı vodunbine, ğu man millet koçmış ha`a vod?
- Mina.** Malik, ğu cigayl gyu`re, lezımxhee yizdi dekkiqad, hale yediqad torpağbı vodunbı.
- Malik.** Hay-hay. “Garğa məndə goz var.”
- Mina.** Gare, Malik, gozda var, hala fındıxda var. (Mani areeqa q`öyre uşax qadayli. Haring`uni xıleeab za inciliy hey-hey. G`izılğ`ul xale Zarnençe sa xuk`areedin inciler adı.)
- Mina.** Balabı, vaxt qavayli vuşdid məhlee incileşin yuvara ixhesınbı. Şunad mançile aats`esınmeen inciler qodu, vuşdi xıleka oxhanasınbı.
- Mina.** Malik, Cabrail şu g`iyqa ini xivın millet iclası se`e, zaka ini Suvagılını cə`əmətik`le eyhesın sa-q`ölle cuvab vodun. (İclas gıviyğalna.)
- Mina.** Yişin zəhmətkeş millet, şu mısılqamene hayni zillete ixhes. Ok` yiq`əl, osbl yiq`əl, xhid yiq`əl haqqa. Zas hayni zilletike şu g`attivxhanaa`as vukkan.
- Cabrail.** Mina xalay, nəxübne ğu mani zilletike g`attivxhanaa`as. Malikee cigeençe. (Məng`ı`s şı vukku Əraneeqa k`yaa`asıb vukkan.)
- Mina g`elilqa qiyxha çümkuç çekmayni buğazeeqa gıvxhı eyhen:
 – Zı şu ağlaxvaleeqa qığaa`a, şos Əranee hökumatike torpağ hivqu. Şos q`adalil sa uftanna xiv alyaa`as. Os maşınika, ok` maşınika, vuşdi məhlee xhinen bulaxbı ixhes, şu mançis raziybane vobınbı?
- Malik.** Əranee Minayqa dekkile axuyn torpağbı vodunbı, mənğ`ee manbı şas bit`al ha`as.
- Cabrail.** Malik ç`iyelqa at`iq`ne, k`ırra yişon he`e, mana

k`alxozna xərna vorna. Cek`le ats`an, hicoyiy ha`a. Aali Sovetna deputat mana vorna, məng`i`qa k`ilba guc deş vobna.

Malik. Vobna, vobna Minayqa guc. Q`asım geta-geta bak`eeqa g`axilesda guc vobna məng`i`qa.

Cabrail. Hale lezimxhee geta-geta ğunar g`ixdeleye bak`eeqa.

Malik. Mana agar ek`naxhee, bak`eeqa zı g`axilecede.

Cabrail. Məng`i`na umud çolax valqayiy zalqane vob avxu.

Usta Dayiy Camal. (Mana gaf haa`ani insanaaşısqa məniybı ha`a-ha`a qexhena. Mina xalayir maa`ar yeexhe. Dayiy Camalni xile k`aş, gardanançe ustadaaşın mayzar gyuvatxın.)

Suvabı ıxhaynbıxhiy,

Mık`an q`i`dim dexhaynxhiy.

Sa qik`uy, sa curavxhay,

Mısacad dexhaynbıxhiy.

Mana məniy hav`u Dayiy Camal cuvabıs giyğalna:

– Ay yişda igid Mina çociy, man yiğ şak`le g`aces vodniyxan. Yizdi xile k`aş, mala ilqeç`u bargulqa, yişdi ts`enni xivıs klub, maktab, q`ölle martabınan xaybı alya`a, har xaaqa çina məhla, çin sot`uk`, məhle uftanın yits`abı, qotkuyn kuçebı, kuçebişead artizanbı, gyodatstsen bılabı zak`le g`aces q`ismat ixhesınbıniyxan?

Mina. Dayiy Camal, ixhesınbı man vaxtbı, ixhesınbı, yicid sa k`inni vaxtale man işbı giğalasınbı.

(Sa manzilike mani desteysqqa şofer Ğsa qexhena.)

Şofer Ğsa. Malik dayiy, q`ölle yiğ vodun zı Ts`unorğançe Tasmalliyıni xivni q`omani çoleeqa, xiv alyaa`ani cigeeqa, osan material vodun haqqa.

Malik dayiy. Gare Cabrail, hiççud eyxhen deş, hayni dyunyelni insanaşın gellesınbı Əranbişee yeşemiş vooxhe, hiççud eyxhen deş. Suvagılıqa haaşe, Əranençe alverçiy, şofer Şəban arayli, şeng`un xaşal yiğınçile k`ıldaye?

Dayiy Camal. (Masxarada eyhe) Hico xaşalne Şəbanın xaşal.
Qı`çeyn xaşalotte, uf k`yavhuyn xhinne. Ərançıyn xaşalotte.
Cabrail. Xaşalıqa qı`çeyn eyxhen deş, xaşal ma`an gyats`ts`ı
eyxhen. (Gırıng`ve əqənabı ha`a gıviyğal.)

(Əqənabişilqa maqa aşığ Əziz sazıka qaraylı.)

Aşığ Əziz. (Mang`ve mə`niy haa`a.)

Suvabı, ay suvabı,
Mık`an xhyannan suvabı.
İnçe yişin el atk`ın,
Axu q`ərad suvabı.

Cabrail. (Əq`əna ha`a-ha`a.) Şi haynençe koç ha`ang`a, ğu
haynyaa g`alerçes. (Aşığ Əzizni suralqa ilyakka.) Hasre
suvabı q`ərad imaxvacen.

Aşığ Əziz. Eyxhe, eyxhe.. Bes yızda g`ariyır zaka eexvayee?

Cabrail. Dehe man cek`le, Assiye baciyk`le ats`a.

Qiyğıyni yiğıl Mina bacee cəmə`ət “Ereeqa” iclasız sa`a.

İcraçıy Xalıq`. (Xivee iykar, cəmə`ət qoyt`al.) Ay cəmə`ət,
g`iyqa iclas ixhes kocmuşavxhayni hək`ee, Mina xalee,
direktor Usmatee çıxışbı ha`as.

Usmat. Maktabeençe xaaqa qarı yedik`le, Sona adiyk`le, eyhen:

– Yed, g`iyqa “Eread” iclas ixhes, iclasıle qiyğa Mina
baceeva şing`ə qavales, zı üzü g`ara ixhesın kar hima`a.

Sona xalay. Zak`le nya`a eyhe, hora yiğni Bakveençe arını
xhunaşseyk`le eyhe, he`evu de sürhüllibı.

Usmat. Baciı, zı vak`le eyhe sürhüllibı he`eva, g`ayxhıynne?

Sona xalay. G`ayxhıyn, g`ayxhıyn. Q`ör`esda dek vor yızdı
kalleylqa qarı.

Cuna dek Şixamırır mə`əllim ıxha, hammaşe xivın xvaa-vok
yızdı kalleyl ıxhayn, q`öresda Şixamır yızdı kalleylqa rucaxha.
Yişonee`a-yişonee`a Sona xalee cilebalqana mə`niy haa`a
giyğalna:

Balays q`urban suvabı,
Hayin xivar, ubabı.

Yizdi duxays ha`asiy,
Eets`esınmeen ubabı.

Nuriy mə`əllim. Yizda vuk`ul hayni insanıke deşob qı`ğəə.

(Mang`uni kane zarafatçıy Ədil mə`əllim ilyorzul ıxha.)

Ədil mə`əllim. Gare Nuriy, hicoone ğu eyhe, kalle qı`ğəə deş,
kalle qı`ğəə deş. Qiğeç`esın yiğın kalle! “Dar meşeyne
tumaree, fıızılığee mıçakaaşee oxhanasda ğu”.

Sa uftanın verığnan yiğ. Kalxoz idarayni icraçıy Xaliq
xivvalle iykar giyğalna.

Xaliq`. Camə`ət, “Ereqa”, “Ereqa” savale, teze xabar vobna, teze
xabar vobna.

*(Xani g`uleençe horzul, sa xhunaşşee eyhi vod: “Xhuleyiy eyhi,
k`ırbı dyangasarxhaynbı, vay ğu “Eree gulleyn i`xi`na”.)*

“Eree” ç`ərənı stolni hiqiyalla gyuv`r vob:
Mina Nezirova – k`alxozna sadrı.
Usmat Eminov – maktabna direktor.
Səli`h Gaziyev – iclasna katib.

Səli`h. G`elilqa qıxha eyhen:

– Ay cəmə`ət, g`iyniyini iclasna gaf Suvagılna xiv Əraneeqa
koçmuşavnı hək`ee vixhes. Cuvab helen k`alxozna sadrı
Mina xalays.

Mina Nezirova. Hı`rmətıkvan yişin cəmə`ət, g`iyniyına iclas
tarixi iclas vobna. G`iyna şı, şu Aali Sovetın hivuyını
Suvagılna xiv koçmuş hav`uyını hək`eeni g`ərarıka tanış
haa`as. Məni hək`ee şos mə`ruza Səli`h Gaziyevee haa`as.

Səli`h Gaziyev. Hı`rmətıkvan yişin cəmə`ət. Yişdi k`alxozni
sadree Mina Nezirovayee xəppa zəhmət hav`uyle qiyğa, şas
Gullyugni xivni mıglek, Tasmalliyini xivıke alid, Gudbaragni
xivıke dağayd, poştıni yəqqı`s deles xiv alyaa`asın ciga,

torpax alyabt`ı. Maa`ab şas “Yeni Suvagıl” doylilna xiv alyaa`a gibğil vobna.

Mina Nezirova. Mana iş yişdimee, yişdi g`iyqiyni yiğıs hav`u vobna. Yişda xiv yiğ- yiğile xəb qooxhi vobna, torpax deşda, nyaane yişdi cavanaaşə xaybı alyaa`as, çavra nyaane uxhuyxhanas, ok` nənçen ables. Os yı`q`əl, ok` yı`q`əl, mısameni şı hakki şalayk avub, yişin yedar, yiçubı vixhes?

Usmat Eminov. Zı Mina Nezirovayk`le, Aali Sovetni deputatik`le, yişdi igid sadriyk`le sağra yixhenava eyhe. Məng`i`s mani işee şı mığa hivles, hasre in xalq` ağılaxvaleeqa qiğehecen.

Səli`h Gaziyeu. Sa cuvabıd zı şok`le eyhes. Xaybı alyaa`a gidğiliynbı. Ts`eppiyna çop Səli`hı`siy Leyletıs qiğevç`u vobna. Manbişin davatbıd teze xivee ha`as Allahee q`ismat ha`anbı.

(Cəmə`ətin gapar ha`a. İclas tamexhen. Mina, Usmat, Səli`h Sona xalaysqa sürhüllibi oxhanas havayk`ananbı.)

Səli`hnayiy Leyletna gaf. Manbişik`le xabar g`avxhu conı arayıf gaf haa`a. Manbişin davatbı ixhes. Səli`h, dora həşde zınyı ğu “Top yuveysqa”, “İsdağ g`ayeysqa” ilqebç`es, xivıka sayib axtıvaleençe ilyaakas.

Leylete eyhen: Səli`h, bes şı apk`ıning`a “Top yuv”, “İsdağ g`aye” nəxdun ixhes?

Səli`he eyhen: Manbı nyaqacad ixhes deş. Ts`enni xiveençe şı yişdi uşaxaaşika abı mançisqab ilqebç`esınbı, hala “Həlman taleeqab”, “Dik`biş taleeqab” t`et`bı sa`as vüqqəsınbı. Şı mısacad in cigabı yik`elhixana`as deş; yeylyagıs ables, “Həlman talee” micagın xavid alyaa`asın.

Leyletni ulençe nyağbı əlhəə giyğal. Səli`hee məngıs sa t`et`bişda t`uç hooli. Manbişe şair Xan Almaze opk`unni şeç`ıka məniy haa`a, haa`a uleke iviygalanbı.

Sa xəmdə mihman ayre.

(Cuvabbı Xan Almazınbı)

Harung`uqa cuna vor,
Cuna vor, ikkana vor.

Nağarat

Ğu ayrela, meer ayre,
Sa xəmde, mihman ayre.

Yuxhıxhaniyna vaxt vooxhi,
İçeeşıqab derd dyooxhi.

Nağarat

Ğu ayrela, meer ayre,
Sa xəmde, mihman ayre.

Xav, ucağbıd sıınbı,
Rangnan tursbıd hıınbı.

Nağarat

Ğu ayrela, meer ayre,
Sa xəmde, mihman ayre.

Çociy suveeqa ark`ın.
G`onşı Periy qa`ark`ın.

Nağarata

Ğu ayrela, meer ayre,
Sa xəmde, mihman ayre.

Qı`məyq`ən, zarra ayre,
Dek xaa`qa gecra qayle.

Nağarat

Ğu ayrela, meer ayre,
Sa xəmde, mihman ayre.

Yik`eeqa şakbı qayle,
Adamiy xhinne ayre.

Nağarat

Ğu ayrela, meer ayre,
Sa xəmde, mihman ayre.

*(P`yesa tamuvxhayle qiyğa, perdeyni yiq`ale Xan Almazna
“Suvabı nyaxha?” şeç` g`iviyxhe.)*

Tarixbişda şahad, Gafgaz suvabı.
Nyaxha mek`valedın, şen yızın goybı.
Sana-sançıl ooad uftanın xaybı.

Goruşes arına, yik`eab umud.
Dekkike yedigar, şen çopuz nyaxha?
Zı gyorxhan arı, yiğni xhineka
Marxalbı, mık`an bıaxbı nyaxha?

İgidaaşın oylax, t`et`bınan yeylax.
Mık`an damanan, şen yugun çeylax.
“İsdağ g`aye,” “Top yuv,” kukuot oylax.
Şen yişin məti`xbı, gimara nyaxha?

Zı uşaxniy, arıng`ə yeylağılqa.
Xhyan ilyoğas, k`uxh k`eççu bulaxılqa.
Xan Almaz həyrənxha, xatti-xalılqa.
Banavşe, Nergızın, şen nazbı nyaxha?

2002- sen.

Hekayebı

Ek`na Karım

Q`arq`vayni xivee Karımva sa adamiy ıxha. Mang`uqa geed yugun zarafatbı, xabarbınıy eyxhenbı. Karım dayiy axtına, uftanna adamiyniy vorna. Za yiğıl mang`uni xhunaşşee eyhen:

– Karım, zas ğu ek`na adamiy ıxhay ıkkın. G`eceye davatbişee adamer mık`ar ha`uylalla nəxübiy g`argbı xhinne siviylxə. Zı arzumane ayxu sa davatbişeeiyir ğu səyxı`, davatbı alikka`uynbıxhe. Karıme sak`ı eyhen:

– G`iyqa Q`asıl davatbı vodunbı. Mani davatbişeeqa ğunar yiqqəsda, qiyğa ğu ileeke vaqa nəxürna ek`na adamiyiy ıxhay.

Qiyniyni yiğıl Periyiy Karıme micagın tyulibı aly`u, hib-qib Q`asını xiveeqa, davatbişeeqa havayk`ananbı.

Karımee q`od vəş gram əraq`iyn ilyodğuyile qiyğa Periyk`le eyhen:

– İlqeyçe daxalqa, mançe tamaşe hee`e nəxürnayıy vaqa ek`na adaniy vornava. Periy daxalqa ilqeeç`ena, ul adamiyl vooxhena, hicoyiy mang`ve ha`asva.

Karım mərəkeeqa g`oyk`alna. Zurnaçeeşik`le eyhen ina maq`am hook`e, şena maq`am hooke... Zurnaçeeşe hek`van. Qiyqa eyhen himek`va. Zurnaçeeşe hidek`van. Xilice manbı incikav`uynbı. Karımısqa məraka alivkaa`asda mebnə bahna gidyooxhana. Şavuk`le hicoyiy uvhu ğirğing`ve eyxhi, hoovayıy eyhi.

Karım mərəkeençe qiğeç`u əlhəəng`ə, çaparnı k`anek sa isitmayn aqqına, yoxxarana, ekkana adamiy g`ecena. Karımni ək`əlençe haying`ukexheb qəl alivşasva əlgəə ıxha. Hayna zasda vorva uvhu qexhana mani ik`arani, qek`ani adamiysqa. Mana mıgabişike aqqı inyaqa- şaqa iğıkara`ana, g`ok`ala`ana. Sa ulekar daxalqa, Periylqa ilyakka, ileekayeeva.

Mana ik`arna çop xhinnena adamiy suğos`u, alyartu Karım həməxür ç`iyeys givorxulna, insanaaşə aq`vabişiş xhyanbı ı`xhiyle qiyğa mang`ve ul aaqı. Karıme eyhen:

Gare, ık`arnana inimeega gucukanang`a, manisanişe zı lap
oyxhan uvhu davatbişeençe qiğeç`u xaa`qa ayk`anna.

Xaa Periy ideekena. Peree otk`un kağıziy gıxxı. Maa
otk`uniy:

– Zas məxürna qəyq`ənnə adamiy ıkkən deş. Geer dağamra
Periy dekkini xaançe sayk`ı.

Baxtivar yed

Xadice xalayqa Həsanni doylına sa dixniy vorna. Həsən
q`öni yeşeenang`a mang`una dek qek`ana. Vəşni-aazırni
aq`ubayka Xadice xalee Həsən xər qa`u, maşinena şofiriyvalla
mang`us qəpqə`ana. Yedee mana k`olqozeeqa işilqar giyxhena.
Həsane kolxozee hırmət g`azanmış hav`uylalla k`olxoz sadree
cuna yiş Periy mang`us helena.

Dekkee Periys yugun davatbı ha`anbı. Sossee Xadice
xalayni xaaqa q`ölle maşin gyats`ts`iyn kar qadaylen. Cehiz geeb
vuxhayke gozeeqa idyööharna. Sossee gozeençe g`uleni ögeena
abay g`ileexhana taxt habağa-habağa ayvaneeqa qığaahana.
Mañcini cigeeqa cin kar sa`an. Xadice xalay mani taxtıl
giy`ır, yicee ha`uyni bağeeqaniy ileekana, maani şit`aaşikaniy
yişonee`ena, g`ulebbı aaqing`a mançe məttına havaaniy
qavaylena, hamacar ittuni nik`eeqaniy iyeek`anna.

Həsən xaaqa işile qaraylena, yed ayvaneeqa taxtıl g`alirxhu
g`eecena. Sescad hidya`an. Mang`ve mana xəmə geeb dağamba
g`avhu, yiğ açux qa`an.

Həsanee miç`ed çakda cun maşin xaani q`ı`t`isqa hıvu, ses
dena xhunaşşeyna cehiz maşineeqa saa`a giyğalna. Periyl`le ina
iş g`avcu adamiyke qiyghanan:

– Həsən, mana yızda cehiz nya`as maşineeqa saa`a? Həsane
eyhen:

– Periy, mana ğu qabına cehiz yızdı muğni, k`ınnı xaa`qa
əə deşob. Zı şaharee vas kirays xəđın xav aqqı vodun. Zınay ğu
həşde maqa əəs vobunbı.

Periy şadeexhena. Maşin cehizıka yəqqılqa qiğeç`en.

Maşın Periyıni dekkini xaani darvazaysnee ilyozara`an. Həsane Periyk`le giyç`e eyhe, şı hipxhıriynbı. Həsane sa dəq`iq`ee xhunaşşeyna cehiz xılıyni ayvaneeqa gyooşşena. Periyk`led salamatra eexvanava eyhen.

– Həşde mana yiğna cehiz nəxiüb vukkanxhe dekkini xaa`ab see`eva uvhu, maşınıd ha`aykı, Periyir dekkini xaa g`alerçu ayk`anna.

Həsən xaaqa qarımee, Peree ayvaneeqa qiğavşuna yedina taxt əvqüna çini cıgeeqa, aqa, g`uleni k`aneqa gıviyxhena. Mang`ve yedik`le eyhen:

– Yed, nyaayiy ğu g`ileexhana, hamayir g`aliyxhe.

Xadica xalay taxtıł giy`ır g`uleençe bağeeqayiy ileeqa. Mana vatanılqayiy qarı.

Q`əmç`eler

Maryamna tsıma Həsən eskereeqa ark`iniyle qiyğa, içiy xıveeqar qiğeeç`ena deşdiy. Mana saccu parçıkva xhyan gyats`ess damalqaniy hiyeek`anna.

Maryamee cin xılıyn, k`arın, şala xhinne sa`u ayt`ılıyn q`əmç`eler, kavrakni, xurni mıgabişilqa gyokuyng`ə deşiyki ayk`an. Maryam parçıkva damalqa xhyan gyats`ess yiqqəng`ə xıvni cəmə`ətın məng`ı`le tamaşeyixhiy haa`a. Maryamee sassa vaxtal q`əmç`eler açmış ha`u g`ekkayıyxhe, q`əmç`eler bı`r q`ı`ni k`unaylqamee hiyxhariy. Maryamee cile tamaşe hee`eceva qəlasıs xhinne q`əmç`eler gekkanbınıy.

Həsən eskereeqa ark`iniyle qiyğa Maryam axtını podvaleeqa giyç`u ayts`esmee geeşu-geeşu qiğeeç`ıyiy, sa t`et`xhinne k`eeç`e giyğalna. Həsənın sa sen bıkir dexha Maryam it`umra yik`ar girğıl.

Maryamık`le yic qiyk`as yixhay ats`a ıxha. Mançılalla cin xılıyn q`əmç`eler gyatxhı yıcee otk`unni kağızıkva sa cıgee Həsənıs ha`uyıni tursbişeeqa giyxhyanı. Q`əmç`eler gyatxıyle qiyğa Maryam g`anatbı qodni kabayk akarıy qiyxha. Maryamee kağızee otk`uniy:

– Həsən, dehe vak`le zı dağamra g`eece, zı qeek`a vorna. Hayin yızın q`əmçeler vas vodunbı gyatxı, tursbişeeqa gixxhı. Zı yik`el qarınğ`a q`əmç`eleesiqa ilekke, yik`el qayeylee`e.

– Sayid vake sa kar xahiş ha`a. Eskereençe qarıyng`a arı yızdı nyuq`nelqa t`et`bişda t`uç givxhe. Vas deyxhana Maryam. Maryamee tursbı podvalee g`adaxıle gyuvayxananbı. Sa-q`öni yiğile mana ini dyunyeyle iyeeek`anna, qeek`ana.

Həsən eskereençe sağra-salamatra qaraylena. Ats`a deş, Maryamın yadigar g`aledçuyın q`əmç`elernan tursbı Həsənısqa hitxhırıynbıme, deşxee deişme hitxhır.

Ğıryat deşda dix

Xanım xalay sa uftanni suvalni xiveeniy yeşemişeeexhi. Məng`ına adamiy ek`racar qek`ana. Mana k`inni uşağıka tekra eexvana.

Xanım xalee vəş-aazırni aq`ubayka dix xər qa`u, mang`us qətqiy ha`u. Mana g`ulluxulqa giyxhena. Evlemişa`ana. Dix karnana, geeb hambazar-tanışernana insan eyxhi. Xanım xalayır q`əs qexhyana.

Sa yiğil duxayk`le Gurcustanğançe cusqa mihmanar ablesva g`iyxhen. İnbişe haziriyvalla g`oocena. Əhmadni xhunaşşe eyhen:

– Adamiy, gırgın yugda, bes mana yiğna hiç`ırğınna, kobelek xhinnena yed nyaqane hee`es, axı...

Əhmadee geeb fikir hidyav`u eyhen:

– Xhunaşşe, ğu mançin xacalat hima`a. Zı mana şahareeqa, yızdı yuçevang`a, yişşesqa qiykesva uvhu, yedir maşineqa aley`ı, Əhmad şaharnı suralqa ayk`anna. Q`ı`dim ıxhayke şaharee ts`oban yızniy vodun.

Əhmade cuni guçuka iykarna yed yişşesqa, xaaqa hiyxhar hidey`ı, kuçeyni k`oma geekkı eyhen:

– Yed, yavaşra-yavaşra ğu yişşəng`a yeera. G`iyqa qarı ğu xaaqa qiyelesdava uvhu miç`əxni xəmdə, ts`oban yızniyi kuçee yedir g`alerçu, vuc sak`ı xaaqa mihmanaaşdı ögeeqa ayk`anna.

Xanım xalay kuçee ağalla-ehna hamanmee iykarna yişşen

xav tabala`ava, qiyghanasda insanır gidexhana, xavid qidvats`an, eexvana kuçee.

Axree mana yizni ambarılqa qikkyork`ul, etyakbıd mıkkık at`itq`ın, tsirğiltı ha`a eexvana.

Çeyçiy Əbülfas suraxəmdə cuni çayxaneeqa üqqə ıxha. Mang`uk`le yəqqə sa g`araltı g`ecen. K`aneqa hark`ın g`ecen: sa g`ariy vor. Etyakbı mıkkık atitq`ın geeşi vor, oza qiyxhes deexə vor ayxu.

Əbülfaze mana g`ariy mıkkıke curey`ı, xıleke ayqı cuni çeyxaneeqa qayelena. Əbülfazıs g`ariy vuşsu yixhay, nə`as kuçee ayxhu, gırgın xəd qexhen. G`ariys çey helen, mana uts`ureqa qayeleə`ena.

Çeyçee xaaqa ark`ın cun maşın qadı, ceqa Xanım xalayir aley`ı, maşın qotkuda Əhmadni xaaqa he`ekkan.

Darvaza getu, Əhmad qoyt`alna. Əhmad maşınısqa qiğeç`ena. Maşinee yed g`aycu xımma -xınak qexhyana, qorsun axvana. Əbülfaze eyhen:

– Naş qixhe vas.Yedee hivuyın g`ık haramda ixhen vas.

Hale ooqa medınbıd uvhu, geyqqı Xanım xalay, Əbülfaz ha`aykı maşın ayk`anna.

Tozbişeen G`ərənfil

Yişin kuçe G`ərənfil donana sa xhunaşşeeniy qadaxvan. Məng`e kuçe qadaxvang`a həməxdun toziy eyxhe, mançilallad zı məng`i`k`le tozbişeen G`ərənfilvaniyxhe eyhen. Həməhüd yiğbı, i`mır alyəə vuxha. Pırani vaxtal G`ərənfilee yişdi xaançe ilyoğasın xhyanniy heqqan. Tozbişil alyart`u əəni, xhineqa gyorxhanni G`ərənfilee bıkırın sa dolçe xhinenniy ilyoğan. G`ərənfil kuçe qabaxa yişdi ögiylqa hiyxarasse, zı yişdi xaani ögiys xhyanniy i`xı`yxən, toz mexhecenva. Mancilallab G`ərənfil xalays şi geebiy vukkuykan. G`ərənfil xalay sabara vaxtıle yişdi kuç`eençe ark`ınna, dehe yişda kuçe qabaxha deşiy.

Xilice senbı areençe atk`iniynbı. Zı iykar-iykar bazareeqaniy üqqə. Sayid sa “mersedes” maşın zas qet`a-qidet`a

ilyoyzaran. Zınar ilyorzulna. “Mersedesın” akka aaqı şofyor giç`u zasqa qaraylena. Mang`ve eyhen:

– Ay dayiy, maşineni xanıme vak`le k`aneqa qorava vod eyhi. Zı əhtiyatika maşinisqa qixha g`ecen: sa xanı- xatun, g`izılaaşe gyayts`ına xhunaşşe zaqa ileek`ı əqəna vod ha`a.

Xhunaşşee zake qiyghanan:

– Almaz çociy, vak`le zı qiveets`a dişee?

– Sık`ırra tanışra qöö vor zasqa ğu – uvhuda zı.

– Almaz dayiy, zı tozbişeeena G`ərənfilee, zı ...

– Ay G`ərənfil baciy, ğu nyaaniy, nyaqaniy ark`ın, lap aygucariy.

– Ay Almaz çociy, vak`le man “mersedes” he`ekkana g`eçeye, mana yizda dix Kamil vorna. Yik`ele vas zı kuçebı qadaxvang`a, k`inin uşağ xhırıs habağa- habağa zaqar qehna qadaylen. Mana haşena Kamil vorna.

– Almaz çociy, həşde zı tozbişeedın G`ərənfil deş vodon.

– Zı həşde tozbı k`yatk`iniyn G`ərənfil vodunva uvhu mersedesid xoddamiş ha`u, zalqa tozbid alyavhu, yırdımılqa sayk`ı G`ərənfil iyek`anna

İlahi! İni dyunyeyl zak`le gidecesın idyaxuda. G`ərənfilni maşinen tozbı alyavhu ayk`anan. Həşde zı ıxhara tozbişeeena Almaz.

Çoban dayiyn xabar bı

G`alalva eyheni xivee Çoban dayiyva sa əkelnana, sabırnana adamiy ıxha. Gırgını xivıncab mangus hı`rmət haa`a vuxha. Çoban dayiy kumag deşinbişis işbişee kumag ha`ana, mı`sləhətbı helena sa insan ıxha. Mang`ve geer gecra, – yoq`ts`alni yeşee davatbı ha`u. Sa yiğıl mang`uni xhunaşşee Minee eyhen:

- Çoban, gırgıng`ve torpaxbı vod aqqaqqa, hoora ğunab torpağ avqe, şınad uşağaaşis bağ aççes. Çoban dayee sa`u xurcunud, salamatdamişxha ayk`anna torpağ avqas.

Sabara vaxtile Çoban dayiyke vuzeençe kağız qadaylen.

Kağıze qopkuna adresib vuxhana. Kağıze otk`uniy:

– G`ariy, zı torpağbı aqqı vodunbı. Gec meexhe, geciyxhee zı sak`ı qalesda. Hayni adresılqa ayre:

– İlqeyç`e Şırakılqa, xəmdə maqa vaz gyooç`ena, zı vuzeençe kandir hopku, ğu vuzeeqa hərxəsda.

Zınay ğu maa`ad xədin bağ-bağçe ha`as.

Hı`rmətıka yığna “Vuzee Vatan abçına Çoban.”

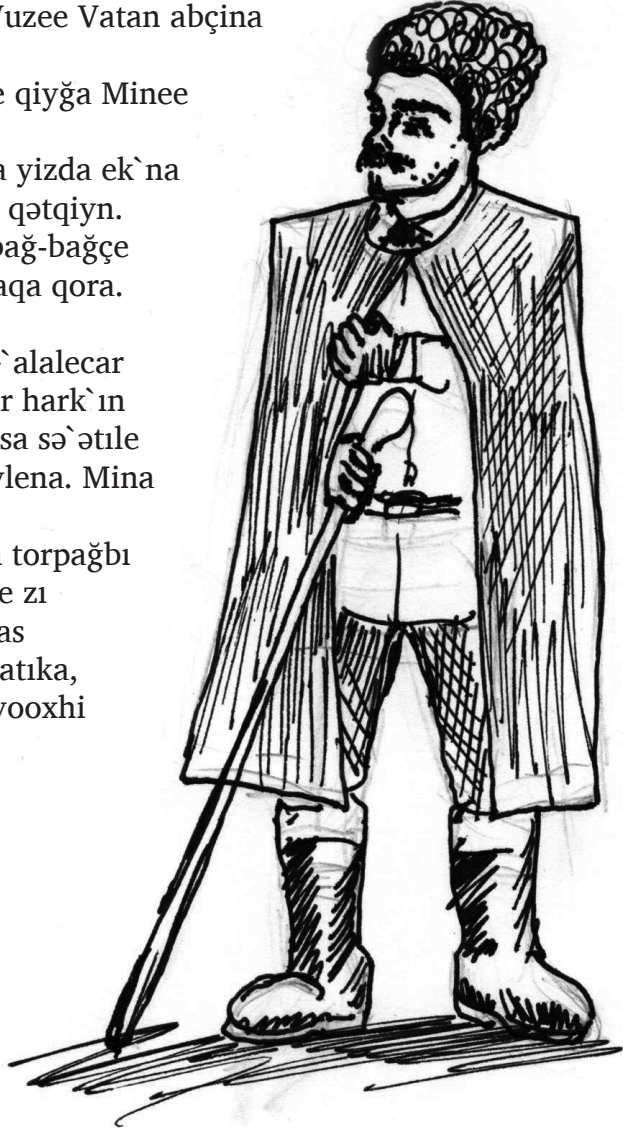
Kağız qətqı`yle qiyğa Minee cavab oyk`anan:

– Hı`rmətıkana yızda ek`na adamiy. Yiğın kağız qətqiyn.

Zas vuzeedin bağ-bağçe ıkkən deş. Zaara xaaqa qora. Kağız g`ixelen.

Çoban dayiy G`alalecar ıxha, mana nyaqacar hark`ın deş. Kağız otk`unni sa sə`ətılə Çoban xaaqaa qaraylena. Mina şadiyxha eyhen:

– Zas vuzeedin torpağbı kara ıkkən deş. Dehe zı nyaqacar ğu g`aykkas deş. Manbı mühübbatıka, hı`rmıtıka gudmuş vooxhi giviyğalanbı.

Əziz Mirzoyev (dek)

Raşid Mirzoyev (coç)

Leyla Abdullayeva (yiçu)

X. Almaz

Yecetne

